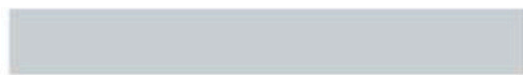
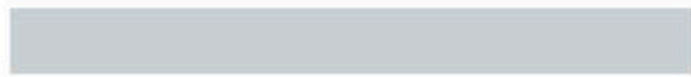

SCIENCEZONE

ONLINE SCIENTIFIC
CONFERENCES

Conference

On Legal Science

No.1 (2)

2024

<i>Abdihakimov Farhod Zafar o'g'li</i> ELEKTRON TIJORATDA SOTUVCHI MANFAATLARINI HUQUQIY HIMOYA QILISH	4-10
<i>Olimjonova Hulkar To'lqin qizi</i> SUG'URTA KOMPANIYALARI FOND BOZORIDA INSTITUTSIONAL INVESTOR SIFATIDA	11-15
<i>Razzaqova E'zoza Yusup qizi</i> ISLOM MOLIYASIDA MUSHOKARA SHERIKCHILIK BITIMINING TUTGAN O'RNI	16-22
<i>Xudayqulova Nodira Qo'ldoshjonovna</i> HISSADORLIKKA ASOSLANGAN KRAUDFANDING FAOLIYATIDA INVESTOR HUQUQLARI HIMOYASI VA QIMMATLI QOG'OZLAR AYLANISHIDA VUJUDGA KELADIGAN MUAMMOLAR	23-28
<i>Salimov Islombek Bobir o'g'li</i> O'ZBEKISTONDA ELEKTRON TIJORAT: SOHAGA OID MUAMMOLAR VA ULARGA YECHIMLAR	29-34
<i>Odilov Nozimjon Jumanazar o'g'li</i> UCHINCHI TOMON PROVAYDERLARINING MIJOZ MOLIYAVIY MA'LUMOTLARIGA KIRISHINING HUQUQIY ASOSLARI	35-39
<i>Xudoyorov Fayzullo Sayfulla o'g'li</i> MUSHARAKA VA MUDARABAH INTEGRATSIYASI: O'ZBEKISTONNING UMUMIY SHERIKLIK KELISHUVI DOIRASIDA ISLOMIY MOLIYA VOSITALARI	40-46
<i>G'ulomov Shohruh Islomjon o'g'li</i> TRANSMILLIY KORPORATSIYALAR TOMONIDAN SOLIQ MILLIY BAZASI YEMIRLISHINING OLDINI OLIH USULLARI	47-50
<i>Shaimardanova Dilafruz</i> ETHICAL ASPECTS OF DIGITAL ESTATE MANAGEMENT: CONFIDENTIALITY, RESPECT FOR WILL, AND NORMS OF INHERITANCE LAW	51-58
<i>Xonzodabegim Raxmatova Utkir qizi</i> KIBER HUQUQ UCHUN YURISDIKSIYANI VA XALQARO HAMKORLIKNI TARTIBGA SOLINISHI	59-73
<i>Sabohat Abdullayeva</i> BLOKCHEYN ASOSIDAGI RAQAMLI SUD EKSPERTIZASI VOSITALARI	74-84

Asal Juraeva

CHOICE OF SUBSTANTIVE AND PROCEDURAL LAW IN INTERNATIONAL
COMMERCIAL ARBITRATION85-91

Xudoyberdiyev Nuriddin Olloberdi o'g'li

KIBERHUQUQDA YURIDIKSIYA MASALALARI – ONLAYN MUHITDA QAYSI
DAVLAT QONUNCHILIGI QO'LLANILADI? 92-103

Rabbimov Shohruh

RAQAMLI ASRDA FUQAROLIK ERKINLIKLARI VA ULARNI
MUVOZANATLASH 104-112

Abbosjon Olimov

KIBER JINOYATLARNI TERGOV QILISH BILAN BOG'LIQ XALQARO ISO
STANDARTLAR VA ULARNI OZBEKISTON QONUNCHILIGIGA
INTEGRATSIYALASH 112-125

Mirzakarimova Dilafruz

KIBERXAVFSIZLIK VA YURISDIKSIYA CHEGARALARINI BELGILASH
MUAMMOLARI VA ULARNING YECHIMLARI 126-134

Normurodova Behro'za Xolmo'minovna

RAQAMLI OCHIQ MANBALAR ORQALI DALILLAR TO'PLASH VA TERGOV
QILISHDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISH..... 135-143

Gulomov Shokhrukh Islomjon ugli

REGULATORY FRAMEWORKS FOR METAVERSE PLATFORMS: CHALLENGES
AND OPPORTUNITIES..... 144-151

O'razbayev Laziz Shuhrat o'g'li

MAMLAKATIMIZDA RAQAMLI INFRATUZILMALARNI RIVOJLANTIRISH UCHUN
OLIB BORILAYOTGAN CHORA-TADBIRLARNING AHAMIYATI 152-158

Olimjonova Hulkar To'lqin qizi

MOLIYAVIY VOSITACHILAR ORASIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING
TUTGAN O'RNI 159-162

UCHINCHI TOMON PROVAYDERLARINING MIJOZ MOLIYAVIY MA'LUMOTLARIGA KIRISHINING HUQUQIY ASOSLARI

Odilov Nozimjon Jumanazar o'g'li

Toshkent davlat yuridik universiteti magistranti

odilovnozimjon216@gmail.com

Annotatsiya. Ochiq bank API'lari moliyaviy sohada inqilob qilish imkoniyatiga ega bo'lgan yangi va rivojlanayotgan texnologiyadir. Ochiq bank API'lari uchinchi tomon provayderlariga (TPP) banklardan mijozlarning moliyaviy ma'lumotlariga xavfsiz va standartlashtirilgan tarzda kirish imkonini beradi. Biroq, ochiq bank API'lari ham bir qator huquqiy muammolarni keltirib chiqaradiki, ochiq bank API-lari orqali moliyaviy ma'lumotlarga kirishni ta'minlash uchun amaldagi qonunchilik asoslari, ochiq bank API-larini muvaffaqiyatli joriy etishni ta'minlash uchun hal qilinishi kerak bo'lgan asosiy huquqiy masalalar shular jumlasidandir.

Kalit so'zlar: Ochiq bank API'lari, uchinchi tomon provayderlari (TPP), PSD2, mobil ilova, platforma, moliyaviy ma'lumotlar

Mavzuning dolzarbligi: Ochiq bank mijozlar roziligi bilan uchinchi tomon provayderlariga banklardan mijozlarning moliyaviy ma'lumotlariga xavfsiz va standartlashtirilgan tarzda kirish imkonini beradi. Uchinchi tomonlar odatda bank mijozlariga umumiy moliyaviy ma'lumotlar va xizmatlardan foydalanadigan texnologiya, xizmat yoki ilovani taqdim etadilar. Ushbu ma'lumotlar ochiq bo'lishi mumkin emas, lekin ular faqat mijozning aniq iltimosiga binoan taqdim qilinishi mumkin. Ochiq bank API-larining xalqaro huquqiy bazasi hali to'liq belgilanmagan. Biroq, ochiq bank API-larini rivojlantirishga ko'maklashuvchi bir qator xalqaro tashabbuslar mavjud. Eng muhim xalqaro tashabbuslardan biri Yevropa Ittifoqining qayta ko'rib chiqilgan to'lov xizmatlari bo'yicha direktivasi (PSD2).

O'zbekiston Respublikasida ochiq bank API'lari uchun huquqiy asoslar hali ham yetarlicha to'liq ishlab chiqilmagan. Biroq O'zbekiston Markaziy banki tomonidan mamlakatda ochiq bank faoliyatini rivojlantirishga ko'maklashish choralarini ko'rilgan bo'lib, bir nechta normativ hujjatlarda o'z ifodasini topgan. Ushbu normativ huquqiy hujjatlarga "Banklar va bank faoliyati to'g'risida" gi va "Shaxsga doir ma'lumotlar to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasi qonunlari misol bo'la oladi. Bu mijozlarga yangi va innovatsion moliyaviy mahsulotlar va xizmatlarni olish uchun moliyaviy ma'lumotlarini TPPlar bilan bo'lishish imkonini bermoqda. Hozirda "Click", "Payme" kabi ko'plab moliyaviy xizmat ko'rsatuvchi uchinchi shaxslarga banklar tomonidan ochiq bank ma'lumotlari umumiy normativ huquqiy hujjatlar asosida mijoz ruxsati bilan berilsa-da, yagona aniq tartib-tamoyillar to'liq ishlab chiqilmagan. Ochiq bank bunday rozilik asosida almashishni amalga oshirish uchun texnologik infratuzilma va huquqiy asoslarni talab qiladi. Demak, ochiq bank API'lari, uchinchi shaxslarning moliyaviy ma'lumotlarga kirish imkonini beruvchi huquqiy asoslar yaratilishi dolzarbligicha qolmoqda.

Tadqiqot maqsadi va usuli: nazariy qoidalar va amaliyotdagi muammolarni kompleks tadqiq etish asosida ochiq banklar moliyaviy ma'lumotlariga kirish imkonini berishga taalluqli muammolarni ko'rib chiqishning o'ziga xos xususiyatlarini tadqiq etish, xorijiy davlatlar qonunchiligini o'rganish hamda mazkur sohadagi muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish yuzasidan amaldagi qonunchilikni takomillashtirish bo'yicha nazariy va amaliy xulosalar ishlab chiqishdan iborat. O'zbekiston Respublikasi va xorijiy davlatlar mutaxassislari va olimlari tomonidan bildirilgan fikr-mulohazalar va xulosalardan, xususan, kiber va moliya huquqi sohasiga oid qarashlaridan, shuningdek, rasmiy-yuridik, mantiqiy, qiyosiy-huquqiy va qiyosiy-tipologik tahlil metodlaridan keng foydalanildi.

Tadqiqotning natijalari: O'zbekiston Respublikasi normativ hujjatlarida ochiq banklar moliyaviy ma'lumotlariga kirish imkonini beruvchi huquqiy normalar o'rganildi, xorijiy davlatlarda ochiq banklar moliyaviy ma'lumotlariga kirish imkonini berish bo'yicha yaratilgan huquqiy tizimning zamonaviy holati va undan ko'zlangan maqsadlar tahlil qilindi va olingan tahlil asosida xalqaro

normalar holati va mavjud milliy qonunchilikni takomillashtirish yuzasidan xulosa chiqarildi

Tadqiqotning ilmiy-uslubiy ahamiyati: Ishning ilmiy-uslubiy ahamiyati tadqiqot O'zbekiston Respublikasining fuqarolik huquqi, kiber huquq va moliyaviy huquq sohaslarida ochiq banklar moliyaviy ma'lumotlariga kirish imkonini berishda mavjud qonunchilikni tizimli va kompleks tadqiq etish orqali uni xorijiy davlatlar amaliyoti bilan tahlil qilish yordamida mavjud muammolarni yoritib beradi. Ishda bayon etilgan taklif va xulosalardan kiber huquqi, fuqarolik va moliya huquqi sohasidagi qonunchilik normalarini va huquqni qo'llash amaliyoti mexanizmini takomillashtirishda, ushbu sohada davlat tomonidan tartibga solish sohaslarini rivojlantirishda foydalanilishi mumkin.

Xulosa: O'zbekiston Respublikasida ochiq bank tizimi, API'lar va uchinchi shaxslar, ularga qo'yiladigan talablar, standartlar, javobgarlik masalalari bilan bog'liq savollarga yechim beradigan, alohida shu sohaga oid normativ-huquqiy hujjatning yo'qligi, amalda mavjud huquqiy hujjatlarda juda ko'p ochiq qoldirilgan masalalar mavjudligi va bir mavzuga oid huquqiy asoslarning turli normativ-huquqiy hujjatlar qismlarida belgilanishi va oqibatda, ko'plab huquqiy asoslar va majburiyatlar belgilanmay qolib ketishi ochiq bank sohasida O'zbekiston Respublikasi qonunchiligida alohida normativ-huquqiy hujjatda ehtiyoj borligini ko'rsatadi

REFERENCES:

1. Directive 2015/2366/EU of the European Parliament and of the Council of 25 November 2015 on payment services in the internal market; OJ L 337, 23 December 2015, pp. 35–127.
2. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data; OJ L 119, 4 May 2016, pp. 1–88.
3. European Court of Justice: Judgment of 11 September 2014, MasterCard Inc. and Others vs. European Commission; C-382/12 P, EU:C:2014:2201.
4. European Commission: Frequently asked questions: making electronic payments and online banking safer and easier for consumers. QANDA/19/5555, 13 September 2019
5. Graef, I., Husovec, M., Purtova, N.: Data portability and data control: lessons for an emerging concept in EU law. *Ger. Law J.* **19**(6), 1359–1398 (2018)
6. Martens, B.: An economic policy perspective on online platforms. Institute for Prospective Technological Studies, Digital Economy Working Paper 2016/05. European Commission, Brussels (2016)
7. Topildiev, B., & Khursanov, R. (2021). Legal fact based on occurrence civil rights and obligations. *Ilkogretim Online*, 20(3).
8. Topildiev, B., Khursanov, R., & Usmonova, M. (2020). Trust management agreement Property and prospects for its development in the Republic of Uzbekistan. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*, 7(3), 3199-3205.
9. Топилдиев, Б. Р. (2017). Основные условия договора доверительного управления имуществом. *Юрист*, (9), 15-19.
10. Топилдиев, Б. Р. (2019). ОСОБЕННОСТИ ГРАЖДАНСКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПЕРЕДАЧИ ПРЕДПРИЯТИЯ В ДОВЕРИТЕЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ. ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ОБЩЕСТВЕННЫХ ОТНОШЕНИЙ, 29-33.
11. Topildiyev, B. R. (2022). MOL–MULKNI ISHONCHLI BOSHQARISH TUSHUNCHASI VA UNING SHAKLLANISHI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(4), 998-1008.
12. Топилдиев, Б. Р. (2017). Основные условия договора доверительного управления имуществом. *Юрист*, (9), 15-19.

13. Topildiev, B. (2021). Issues Of Protection And Enforcement Of The Rights And Interests Of The Beneficiary. The American Journal of Political Science Law and Criminology, 3(06), 13-19.
14. Topildiev, B., & Nechaeva, E. V. (2022). APPLICATION OF SECURITIES AS AN OBJECT OF A TRUST MANAGEMENT AGREEMENT. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2(1), 1197-1208.
15. Топилдиев, Б. (2011). Мол-мулкни ишончли бошқариш шартларини бузганлик учун фуқаролик-ҳуқуқий жавобгарлик муаммолари. Обзор законодательства Узбекистана, (4), 4-7.
16. Топилдиев, Б. Р. (2021). ДОГОВОР ДОВЕРИТЕЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ ИМУЩЕСТВОМ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕГО РАЗВИТИЯ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН. In Синтез науки и образования в решении глобальных проблем современности: Сборник статей по итогам Международной научно-практической конференции (Саратов, 24 августа 2021 г.).- Стерлитамак: АМИ, 2021.-178 с. (р. 148).
17. Топилдиев, Б. (2020). ДОГОВОР ДОВЕРИТЕЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ НЕДВИЖИМОСТЬЮ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕГО РАЗВИТИЯ. Review of law sciences, 5(Спецвыпуск), 55-61.
18. Топилдиев, Б., & Рахимжонов, А. (2019). Совершенствование правового регулирования доверительного управления объектами наследия. Обзор законодательства Узбекистана, (2), 18-21.